

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Sierpień 2018

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Wobec coraz bardziej konfrontacyjnej polityki Federacji Rosyjskiej Japonia planuje zintensyfikowanie relacji z Białorusią;
- b. w rosyjskiej polityce wobec KRLD pojawia się nowy wątek: aktywizacji rosyjskiej cerkwi prawosławnej w relacjach z wiernymi tego obrządku w Korei Północnej;
- c.

II. JAPONIA – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

2 sierpnia: Japonia i Rosja planują zwiększyć współpracę regionalną. Grupa robocza Rady Federacji ds. współpracy ze Zgromadzeniem Narodowym Japonii rozpoczęła pracę nad szczegółowymi planami współpracy między regionami i prefekturami obu państw. Senator Wiktor Ozerow po spotkaniu w Moskwie z japońską delegacją przedstawicieli Izby Reprezentantów oświadczył, że współpraca ta ma dotyczyć nie tylko rosyjskiego dalekiego wschodu, ale także innych regionów. Podczas spotkania poruszono także kwestię wspólnych projektów gospodarczych na terytorium Wysp Kurylskich. Strona rosyjska zapowiedziała, że konsultacje z Izłą Reprezentantów będą kontynuowane jesienią w Japonii.

3 sierpnia: obecność rosyjskich myśliwców na południowych Wyspach Kurylskich spotkała się z protestem ze strony Japonii. Szef sekretariatu gabinetu Japonii Suga Yoshihide oświadczył, że rosyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych zostało poinformowane o sprzeciwie Tokio wobec obecności rosyjskich myśliwców Su-35 na wyspie Iturup. Strona japońska przypomniała również, że kwestia sprzeciwu wobec nasilającej się aktywności militarnej Rosji w regionie Wysp Kurylskich była omawiana w trakcie ostatnich rozmów ministerialnych w formacie 2+2 (ministrów obrony i spraw zagranicznych). Tokio podkreśliło, że mając na uwadze utrzymanie dialogu i współpracy należy zapobiegać niepotrzebnym napięciom w dwustronnych relacjach.

6 sierpnia: grupa młodzieży z Japonii została przyjęta w białoruskim ośrodku zdrowotnym Zubrenok. Już 7. raz znany ośrodek rehabilitacji na Białorusi przyjął grupę młodzieży z regionów Japonii, które były dotknięte przez katastrofy naturalne. W ceremonii otwarcia obozu uczestniczyła wiceminister edukacji Białorusi Irina Starowoitowa.

7-11 sierpnia: Japonia planuje zwiększyć współpracę dyplomatyczną z Białorusią w przyszłym roku. Japońska delegacja, na czele której stanął przewodniczący Japońsko-Białoruskiej Grupy Przyjaźni Międzyparlamentarnej Watanbe Hiromichi odwiedziła Mińsk. **8 sierpnia** doszło do spotkania Watanbe z przewodniczącym Rady Republiki Zgromadzenia Narodowego Białorusi Michaiłem Miasnikowiczem, podczas którego strona japońska wyraziła zainteresowanie zwiększeniem współpracy dyplomatycznej poprzez wyznaczenie w przyszłym roku ambasadora, który będzie przewodniczył misji dyplomatycznej w Mińsku. Obecnie interesy Tokio reprezentwane są na Białorusi przez ambasadora pełniącego misję w Rosji Kozuki Toyoshisę oraz chargé d'affaires Tokunaga Hiroki. Istotnym zagadnieniem poruszonym przez obie strony było także stworzenie regulacji prawnych wzajemnej współpracy. Miasnikowicz zauważył, że żadne umowy dwustronne nie regulują handlu, inwestycji czy opodatkowania w relacjach między Mińskiem a Tokio. Białoruska strona oświadczyła, że jest już w fazie przygotowawczej odpowiednich porozumień dotyczących współpracy gospodarczej, w tym wzajemnej ochrony oraz promocji inwestycji. Omówiono także możliwości zwiększenia dwustronnej współpracy na różnych płaszczyznach podczas negocjacji japońskiej delegacji z białoruskimi ministrami zdrowia Walerym Malaszko oraz rolnictwa i żywności Leanidem Zajacem. Delegacja japońska odwiedziła również obwód mohylewski, gdzie spotkała się w władzami lokalnymi oraz przedstawicielami środowiska biznesowego.

21 sierpnia: czy militarne zbliżenie Rosji i Chin zagrozi relacjom na linii Moskwa – Tokio? Rosja rozpoczęła przygotowania do jednych z największych manewrów wojskowych, w których w tym roku udział wezmą także jednostki z Chin. Według ekspertów manewry Vostok (Wschód) wskazują, że Moskwa nadal postrzega Stany Zjednoczone oraz ich sojuszników jako największych strategicznych wrogów. Taka polityka militarna może stanowić poważne zagrożenie dla relacji z Japonią, która wielokrotnie wyrażała sprzeciw wobec zwiększonej militaryzacji Wysp Kurylskich. Ponadto wspólne ćwiczenia wojskowe z Chinami mają rozpocząć się tego samego dnia (11 września), co szczyt Putin – Abe.

28 sierpnia: Japonia i Białoruś zamierzają zacieśnić współpracę międzyregionalną związaną z rekreacją dzieci. Ambasador Białorusi Ruslan Esin spotkał się z władzami lokalnymi prefektury Miyagi. Obie strony omówiły przede wszystkim kwestie związane z wymianą młodzieży. Ambasador Esin wyszedł z propozycją nawiązania kontaktów między organizacjami zajmującymi się dziećmi i młodzieżą w Mińsku i prefekturze Miyagi. Wicegubernator prefektury Kawabata Akiyoshi zauważył, że istniejący od kilku lat program białoruskiego ośrodka Zubrenok, który przyjmuje na rehabilitację japońskie dzieci, z regionów które ucierpiały wskutek trzęsień ziemi i tsunami jest przykładem owocnej współpracy między obydwoma

państwami w tym zakresie. Innym polem współpracy międzyregionalnej ma być wzajemna wymiana grup turystycznych. Zagadnienie to zostało szeroko omówione przez ambasadora Esina oraz władze lokalne miasta Matsushima w prefekturze Miyagi. Natomiast zwiększenie wzmocnienia relacji między miastami Mińsk i Sendai było powodem spotkania białoruskiego ambasadora z burmistrzem Kazuko Kori. Obie strony zgodziły się zorganizować prezentację białoruskich produktów, które mogłyby wejść na rynek w regionie prefektury Miyagi.

28 sierpnia: Rosja znalazła się wśród państw stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa Japonii. Japonia opublikowała Białą Księgę Bezpieczeństwa Narodowego, w której państwa takie jak Rosja, Chiny czy Korea Północna nadal wskazywane są jako stanowiące potencjalne zagrożeniem, pomimo deeskalacji napięcia w regionie. Według japońskiego Ministerstwa Obrony czynniki takie jak impas w denuklearyzacji KRLD oraz ekspansywna polityka militarna Rosji i Chin mogą przyczynić się do destabilizacji sytuacji w regionie. W Białej Księdze znalazły się także spory terytorialne z Rosją, Koreą Południową i Chinami, które zostały opisane jako „nieprzewidywalne sytuacje”, będące potencjalnym zagrożeniem dla suwerenności czy interesów gospodarczych. Ponadto Ministerstwo Obrony odnotowało, że w ostatnich latach sąsiedzkie kraje (przede wszystkim Chiny i Rosja) znacznie zmodernizowały siły zbrojne.

29 sierpnia: przewóz towarów przez Koleje Transsyberyjskie był testowany przez Japonię. Ministerstwo Ziemi, Infrastruktury, Transportu oraz Turystyki Japonii przeprowadziło testy nowego połączenia transportowego przy wykorzystaniu Kolei Transsyberyjskich. Wiceminister rozwoju gospodarczego Rosji Siergiej Gorkow zauważył, że projekt stworzenia wspólnego szlaku transportowego jest niezwykle ważny dla obu państw, stając się „pomostem” między Japonią i Rosją. Trasa ma przyciągnąć przewoźników z obu państw i pogłębić współpracę gospodarczą. Obecnie transport towarowy między państwami odbywa się przede wszystkim drogą morską i lotniczą, a dotarcie ładunku z Tokio do Moskwy przez Ocean Indyjski zajmuje około 60 dni. Nowa trasa towarowa za pośrednictwem linii kolejowej ma znacznie skrócić czas transportu, a także zmniejszyć jego koszty.

III. PÓŁWYSEP KOREAŃSKI – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

2 sierpnia: studenci z Białorusi będą mogli odbyć staż w południowkoreańskich firmach. Delegacja Uniwersytetu Koreańskiego spotkała się z władzami Białoruskiego

Uniwersytetu Państwowego (BSU), aby omówić kwestie związane z partnerstwem na płaszczyźnie edukacji. Obie uczelnie podpisały porozumienie w 2011 roku, a tegoroczne spotkanie miało na celu wypracowanie sposobów zwiększenia współpracy w ramach tej umowy. Obie strony omówiły program mobilności akademickiej w dziedzinach IT, medycyny, biologii i administracji publicznej. Strona południowokoreańska wyszła z propozycją organizacji staży dla białoruskich studentów w dużych firmach, takich jak Samsung, LG czy SK Communications.

2 sierpnia: ministrowie spraw zagranicznych Rosji i Korei Południowej spotkali się w trakcie szczytu ASEAN w Singapurze. Ministrowie Siergiej Ławrow oraz Kang Kyung-wha omówili różne kwestie związane z dwustronną współpracą, w tym możliwości intensyfikacji wymiany gospodarczej. Moskwa i Seul wyraziły poparcie dla realizacji projektów ekonomicznych w formacie trójstronnym, przy współudziale Pjongjangu. Obie strony wymieniły także poglądy na temat sytuacji w Azji Północno-wschodniej oraz zgodziły się co do potrzeby rozwiązania istniejących konfliktów regionalnych na drodze dyplomatycznej.

3 sierpnia: Rosja zaprzeczyła wydawaniu zgód na prace dla obywateli Korei Północnej. Rzeczniczka Ministerstwa Spraw Zagranicznych oświadczyła, że przepisy rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2375 nie zostały naruszone przez Rosję w czerwcu ubiegłego roku. Rzeczniczka podkreśliła, że według rezolucji zakaz wydawania zezwoleń na pracę nie obowiązywał tych umów, które zostały zrealizowane przed ostatecznym przyjęciem sankcji we wrześniu ubiegłego roku. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie wydawało Koreańczykom zezwoleń na pracę po tym terminie. Rzeczniczka zapewniła również, że monitorowana jest działalność północnokoreańskich firm zarejestrowanych w Rosji pod kątem możliwych naruszeń sankcji Rady Bezpieczeństwa ONZ.

6 sierpnia: według raportu południowokoreańskiej organizacji badawczej Rosja nadal eksportuje ropę do KRLD. Instytut Studiów Politycznych Asan w Seulu opublikował raport, w którym wskazał jak Rosja obchodzi sankcje Rady Bezpieczeństwa ONZ w handlu ropą z Koreą Północną. Według raportu graniczne połączenie kolejowe Rajin – Chasan jest wykorzystywane do nielegalnego transportu ropy. Połączenie to jest wyłączone z sankcji ONZ: Rosja może korzystać z północnokoreańskiego portu Rajin, jednak dostawy powinny trafiać do innych państw. Strona rosyjska nie skomentowała tych doniesień.

12 sierpnia: na Ukrainie powstał komitet przygotowawczy obchodów 70. rocznicy powstania KRLD. Koreańska Centralna Agencja Prasowa (KCNA) poinformowała, że w Kijowie został utworzony komitet przygotowawczy, którego celem

jest promocja KRLD w ramach 70. rocznicy utworzenia państwa. Na czele komitetu stanął Konstantin Doroszenko, który jest przewodniczącym dziennikarskiego stowarzyszenia Słońce Dżucze na Ukrainie.

13-17 sierpnia: rosyjscy weterani wojenni zostali zaproszeni do Pjongjangu. Północnokoreański Komitet Weteranów Antyimperialistycznych zorganizował wycieczkę dla rosyjskich weteranów wojennych. Rosyjska delegacja pod przewodnictwem generała Michaiła Moisiejewa spotkała się z ministrem Koreańskiej Armii Ludowej No Kwang-cholem oraz zarządem Komitetu Weteranów Antyimperialistycznych. Oba stowarzyszenia podpisały umowę o współpracy. Ponadto delegacja uczestniczyła w obchodach 73. rocznicy wyzwolenia spod okupacji japońskiej. Z tej okazji ambasada rosyjska w Pjongjangu wraz z władzami miasta zakończyła odnowę sowieckiego cmentarza w mieście.

18 sierpnia: na Sachalinie odbyły się wspólne uroczystości wyzwolenia spod japońskiej okupacji. Z okazji 73. rocznicy wyzwolenia Półwyspu Koreańskiego, a także Wysp Kurylskich oraz Południowego Sachalinu władze obwodu sachalińskiego zorganizowały festiwal, w którym udział wzięli obywatele obu Korei. Oprócz władz lokalnych Sachalinu, w oficjalnym otwarciu uczestniczył przewodniczący kancelarii ds. Południowego Sachalinu w konsulacie generalnym Republiki Korei we Władywostoku Hwang Meng-hee. Podczas festiwalu zostały zaprezentowane programy artystyczne przygotowane przez Rosję, KRLD i Koreę Południową.

18 – 22 sierpnia: delegacja rosyjskiej Rady Federacji została zaproszona przez Koreę Południową. Delegacja Rady Federacji pod przewodnictwem Rafaila Zinurowa odwiedziła Seul. Wizyta miała na celu zacieśnienie współpracy między obydwojma państwami, a także rozwój relacji międzyparlamentarnych i międzyregionalnych. Członkowie Rady Federacji Rosji zostali zaproszeni przez Koreańską Fundację Wymiany Międzynarodowej. Podczas pobytu w Seulu delegacja spotkała się z przedstawicielami Zgromadzenia Narodowego Republiki Korei, a także odwiedziła koreańskie przedsiębiorstwa. Obie strony omówiły możliwości realizacji wspólnych projektów w dziedzinie zdrowia, edukacji i ochrony środowiska. Podpisano także szereg porozumień, w tym dotyczących budowy mieszkań w Korei Południowej. Oprócz członków Rady Federacji, w skład delegacji weszli przedstawiciele różnych regionów Rosji, co miało na celu nawiązanie bezpośredniej współpracy między Koreą Południową a poszczególnymi obwodami.

19 sierpnia: Festiwal Kultury Koreańskiej na Białorusi przyciągnął rzesze widzów. Ponad dwa i pół tysiąca Białorusinów uczestniczyło w Festiwalu Kultury Koreańskiej. Wydarzenie został zorganizowane przez południowkoreańską ambasadę

oraz Stowarzyszenie Koreańskie działające pod auspicjami władz miasta Mińsk. Według władz lokalnych, tegoroczny Festiwal Kultury Koreańskiej był jednym z najbardziej udanym zagranicznym wydarzeniem kulturalnym na otwartej przestrzeni.

20 sierpnia: we wrzesniu prawdopodobnie nie dojdzie do spotkania Kim Jong-una i Władimira Putina. Doradca prezydenta do spraw międzynarodowych Yuri Uszakov zdementował pogłoski o możliwej wizycie przewodniczącego Kim Jong-una we Władystoku w trakcie Wschodniego Forum Gospodarczego. Ze względu na zaplanowany na wrzesień szczyt między koreański, obecność koreańskich przywódców we Władystoku jest mało prawdopodobna. Uszakov podkreślił jednak, że strona rosyjska nadal zaprasza północnokoreańskiego przywódcę do spotkania z prezydentem Putinem w dowolnym czasie i miejscu.

24 sierpnia: Rosja wyznaczyła nowego szefa misji dyplomatycznej w Korei Południowej. Andrei Kulik objął stanowisko ambasadora Federacji Rosyjskiej w Seulu. Przed objęciem funkcji ambasadora Kulik był dyrektorem pierwszego departamentu ds. Azji w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Rosji.

27 sierpnia: patriarcha Moskwy spotkał się z przedstawicielami Komitetu Prawosławnego KRLD. Patriarcha Moskwy Cyryl I spotkał się z delegacją północnokoreańskich wyznawców prawosławia. Patriarcha wyraził nadzieję na rozszerzenie współpracy między Rosyjskim Kościołem Prawosławnym a Koreańczykami. Zapowiedziana została również wizyta w Pjongjangu rosyjskiej delegacji prawosławnej z okazji 70. rocznicy utworzenia KRLD. Patriarcha Cyryl uczestniczył w utworzeniu Kościoła Prawosławnego w Korei Północnej w 2006 roku. Zdaniem Cyryla I otwarcie się Korei Północnej na religię prawosławną było „symbolem przyjaźni rosyjsko-koreańskiej”.

28 sierpnia: rozwój relacji militarnych został omówiony przez wiceministrów obrony Rosji i Korei Południowej. W Moskwie została przeprowadzona kolejna runda strategicznego dialogu z udziałem wiceministrów Aleksandra Fomina oraz Suh Choo-suka. Obie strony wymieniły poglądy na temat bieżącej sytuacji w regionie Azji i Pacyfiku. Głównym celem spotkania było omówienie perspektyw rozwoju koreańsko-rosyjskiej współpracy militarnej w regionie Azji Północno-wschodniej.

31 sierpnia: Rosja zablokowała przyjęcie raportu Komitetu ds. KRLD w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Stały przedstawiciel Rosji do ONZ Wailij Niebienzia poinformował, że Moskwa zamroziła przyjęcie raportu komitetu zajmującego się sankcjami wobec KRLD (komitet 1718). Zdaniem strony rosyjskiej sposób pracy nad raportem budzi wiele wątpliwości, a sam raport jest niezgodny z wieloma przepisami.

Treść raportu nie została jeszcze opublikowana, ale w mediach pojawiły się przecieki, co również spotkało się z ostrą krytyką ze strony Moskwy.

KOMENTARZ

1. **Zwiększona militaryzacja Wysp Kurylskich przez Rosję została wskazana jako jedno z zagrożeń dla bezpieczeństwa Japonii.** W tym miesiącu Japonia opublikowała Białą Księgę Bezpieczeństwa Narodowego, wskazując takie państwa jak Rosja, Chiny czy Korea Północna jako nadal stanowiące potencjalne zagrożenie. Pomimo ocieplenia relacji z Rosją, kwestie militarne blokują dalszy ich rozwój. Z jednej strony Japonia ponownie wyraziła stanowczą krytykę wobec zwiększonej militaryzacji Wysp Kurylskich, w tym czterech wysepek o które toczony jest spór terytorialny z Rosją. Moskwa również jest zaniepokojona zakupem przez Tokio amerykańskiego systemu antyrakietowego Aegis Ashore, który może być używany nie tylko do obrony, ale także szpiegostwa. Obie te kwestie są często poruszane w relacjach dwustronnych. Należy zwrócić również uwagę na przygotowania do rosyjskich manewrów wojskowych, które mają być największymi tego typu ćwiczeniami od zakończenia zimnej wojny. Oprócz sił zbrojnych Rosji, uczestniczyć w nich będą także jednostki chińskie. Tym samym możemy zaobserwować pewną intensyfikację wyścigu zbrojeń w regionie przy jednoczesnej możliwej denuklearyzacji KRLD. Jest to w dużej mierze wynikiem tarć między Rosją, Chinami a Stanami Zjednoczonymi. Wspólne manewry rosyjsko-chińskie rozpoczną się tego samego dnia kiedy zaplanowany jest szczyt prezydenta Putina i premiera Abe w trakcie forum ekonomicznego. W tej kwestii Ministerstwo Spraw Zagranicznych Japonii ograniczyło się do komentarza, że Tokio zawsze z uwagą przygląda się współpracy rosyjsko-chińskiej na płaszczyźnie militarnej. Kwestia ta nie powinna jednak wpłynąć na spotkanie przywódców, które skupione będzie wokół współpracy gospodarczej oraz sporu terytorialnego o Wyspy Kurylskie.

2. **Współpraca międzyparlamentarna Japonii i Białorusi ma doprowadzić w przyszłym roku do uregulowania wzajemnych relacji.** W tym miesiącu Białoruś wyraziła nadzieję, że jak najszybciej zostaną podpisane dwustronne porozumienia prawnie regulujące współpracę gospodarczą. Mińsk jest już w fazie przygotowawczej odpowiednich dokumentów, które mają na celu wzajemną ochronę oraz promocję handlu czy inwestycji. Ponadto do zwiększenia współpracy dyplomatycznej ma przyczynić się powołanie szefa japońskiej misji dyplomatycznej w Mińsku. Obecnie rolę tę pełni ambasador Kozuki Toyoshisha, który jednocześnie przewodniczy misji

dyplomatycznej w Rosji i z tego względu stacjonuje w Moskwie. Z tych powodów w przyszłym roku można spodziewać się zwiększenia współpracy japońsko-białoruskiej, szczególnie na płaszczyźnie gospodarki i kultury.

3. Rosja zablokowała przyjęcie raportu Rady Bezpieczeństwa krytycznego wobec KRLD. W tym miesiącu miał zostać przyjęty raport komitetu ds. sankcji wobec Korei Północnej w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, jednak jego publikacja została wstrzymana przez Rosję. Raport dotyczy rezolucji nr 1718, na mocy której na Koreę Północną został nałożony szereg sankcji ekonomicznych w 2006 roku. Już wcześniej w tym miesiącu rosyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyraziło oburzenie przeciekami do mediów wyników prac komisji. Według mediów w ostatnim czasie Korea Północna zwiększyła ilość ropy naftowej, którą kupiła przy użyciu metody zakazanych transferów między statkami na morzu. Ponadto miała nadal zarabiać na eksporcie towarów objętych sankcjami (węgiel, żelazo, owoce morza). Według raportu w procedurze miały uczestniczyć dwie rosyjskie firmy. Moskwa wskazała również na nieprawidłowości w samym raporcie. Prawdopodobną przyczyną zablokowania raportu mogło być wskazanie komitetu dotyczące przekroczenia przez KRLD dozwolonego limitu importu na podstawie sankcji z 2017 roku. Warto zwrócić uwagę, że nie tylko rosyjskie firmy są podejrzewane o działania mające na celu naruszenie lub ominięcie sankcji: na początku sierpnia trzy południowokoreańskie firmy zostały przyłapane na fałszowaniu kraju pochodzenia sprowadzanego przez nie węgla. Południowokoreańska służba celna wskazała, że firmy te były także zaangażowane w pośredniczenie w handlu między Rosją i Koreą Północną. Według innego [raportu](#) organizacji badawczej Asan w latach 2015-2017 KRLD zakupiła od Rosji ropę o wartości 238 milionów dolarów. Firmy zajmujące się handlem z Koreą Północną najczęściej fałszowały dane dotyczące państwa docelowego: produkty, które na papierze miały trafić do Chin, były kupowane przez Koreę Północną. Oprócz drogi morskiej, w szmuglowaniu wykorzystywane ma być połączenie Rajin – Chasan, które jest wyjęte spod niektórych sankcji. Pomimo doniesień o naurszaniu postanowień sankcji (wydawanie zezwoleń na pracę dla północnokoreańskich robotników, handel owocami morza i innymi objętymi sankcjami produktami) Rosja nie ustaje w wysiłkach przekonania społeczności międzynarodowej o potrzebie złagodzenia sankcji, bez czego proces denuklearyzacji nie będzie możliwy. Stanowisko Rosji w tej sprawie jest popierane przez Seul, który jak najszybciej chce rozpocząć realizację wspólnych projektów międzykoreańskich. Korea Południowa podkreśla jednak, że wszelkie inicjatywy międzykoreańskie na tym etapie są konsultowane z ONZ i Stanami Zjednoczonymi, aby uniknąć naruszenia międzynarodowych sankcji. Doniesienia medialne z tego miesiąca wskazują, że choć Seul i Moskwa starają się działać w

zgodzie z postanowieniami Rady Bezpieczeństwa ONZ, to przedsiębiorcy poszukują możliwości wykorzystania zwrotu w polityce KRLD ku rozwojowi gospodarczemu. W najbliższym czasie nasilą się także naciski na zniesienie sankcji ze strony samej Korei Północnej. Jak zauważył analityk Instytutu Sejonga w Korei Południowej Cheong Seong-chang, pomimo wzrostu ilości raportów dotyczących omijania sankcji, w pierwszej połowie tego roku północnokoreańskie obroty handlowe spadły o ponad 80%. Świadczy to o fatalnej sytuacji gospodarczej tego kraju.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Sierpień 2018 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

**OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl